

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Бюджет за 2006 г.

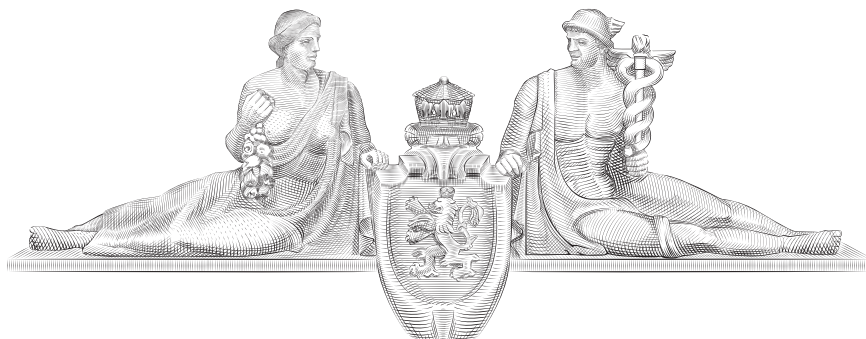

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

Бюджет за 2006 г.

София, декември 2005 г.

XIII СРЕЩА НА УПРАВИТЕЛИТЕ НА ЦЕНТРАЛНИТЕ БАНКИ
НА ФРАНКОФОНСКИТЕ ДЪРЖАВИ – СОФИЯ, МАЙ 2006

XIII REUNION DES GOUVERNEURS DES BANQUES CENTRALES
DES PAYS FRANCOPHONES – SOFIA, MAI 2006

**УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА НАРОДНИ ПРЕДСТАВИТЕЛИ,**

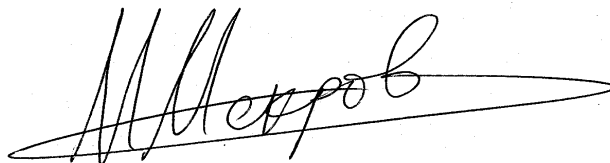
За мен е чест в изпълнение на решението на Управителния съвет на Българската народна банка и на основание чл. 50 от ЗБНБ да представя на Народното събрание на Република България бюджета на БНБ за 2006 г. Той е приет от УС на БНБ на 8 декември 2005 г. и е изпратен за обнародване в „Държавен вестник“.

В съответствие с изискванията на Европейския съюз за уеднаквяване на българското законодателство с *acquis communautaire* през януари 2005 г. беше изменен и допълнен ЗБНБ. В съответствие с новите изисквания бюджетът на БНБ се приема от нейния УС, представя се в Народното събрание и се обнародва в „Държавен вестник“.

Независимо че и след промените на закона остана изискването отчетите по бюджетните разходи на БНБ да се проверяват от Сметната палата и заедно с изключително подробния годишен отчет на банката да се представят в Народното събрание, Управителният съвет на БНБ счита, че и занапред е подходящо да се запази формата за публично оповестяване на бюджета – така, както е било и преди измененията в ЗБНБ.

В съответствие с това разбиране в настоящата публикация е включен както бюджетът на БНБ във вида, в който е приет и изпратен за публикуване в „Държавен вестник“, така и познатите от предходни години оповестявания на целите и задачите на банката за следващата година, очакваното изпълнение на бюджета за 2005 г., приходите и разходите на БНБ за следващата година и, разбира се, макроикономическата оценка за 2006 г.

С УВАЖЕНИЕ

**ИВАН ИСКРОВ
УПРАВИТЕЛ НА БНБ**

Решение № 140**от 8 декември 2005 г.**

(Обнародвано в „Държавен вестник“, бр. 102 от 20 декември 2006 г.)

Управителният съвет на Българската народна банка на основание чл. 16, т. 13 и чл. 48, ал. 1 от Закона за БНБ приема бюджета на Българската народна банка за 2006 г., както следва:

(хил. лв.)

Раздел I. Разходи за издръжка на БНБ	68 092
1. Разходи, свързани с издръжката на паричното обращение	22 018
2. Разходи за материали, услуги и амортизация	23 666
3. Разходи за персонал и социално осигуряване	16 897
4. Разходи за социална дейност	1 852
5. Други административни разходи	2 377
6. Разходи, свързани с участието на БНБ в ЕСЦБ	1 282
Раздел II. Инвестиционна програма	21 882
1. Разходи за ново строителство, реконструкция и модернизация	4 390
2. Разходи за машини и съоръжения, обслужващи паричното обращение	353
3. Разходи за придобиване на технически средства, свързани с безопасността на БНБ	698
4. Разходи за придобиване на специални автомобили	760
5. Разходи за електронизация на БНБ	13 673
6. Офис мебели и канцеларско оборудване	710
7. Разходи, свързани с участието на БНБ в ЕСЦБ	298
8. Разходи за реструктуриране на паричното обращение	1 000

На основание чл. 50 от ЗБНБ в тридесетдневен срок управителят на БНБ да представи на Народното събрание приетия от УС на БНБ бюджет за 2006 г.

Цели и задачи на БНБ за 2006 г.

Въз основа на определените от Закона за БНБ функции Българската народна банка прие средносрочна стратегия за своето развитие до 2009 г. Изпълнението на законовите функции и постигането на поставените със стратегията цели определя задачите за следващата година, които са залегнали в бюджета на банката за 2006 г. Основните задачи са: разумно и сигурно управление на валутните резерви; ефикасно регулиране и надзор над банковата система, целящи стабилност и сигурност на банковото посредничество; развитие на платежните системи и на системите за сетълмент, както и упражняване на надзора върху тях; осигуряване на качествено наличнопарично обращение; ангажирано участие в работата на ЕСЦБ като наблюдател; развитие на институционалния капацитет на централната банка.

През 2006 г. се предвижда активно да продължи обновяването и развитието на информационните и комуникационните технологии на банката както с цел по-доброто управление и използване на ресурсите, така и за по-нататъшно развитие на платежната система на страната. Инвестира се в квалификацията и подготовката на персонала, необходими за пълноценно участие в процесите на интеграция с Европейския съюз, за развитие на административния капацитет по прилагане на нормативната база, за ефективно внедряване и оползотворяване на новите информационни технологии. Допълнителни усилия се предвиждат и в областта на статистиката и управлението на наличнопаричното обращение.

С цел осигуряване непрекъсваемостта на процесите Българската народна банка започва подготовка за изграждането на резервни мощности за осъществяване на ключовите си дейности, включително за управление на валутните резерви, функциониране на платежната система, осигуряване на наличнопаричното обращение.

В областта на емисионно-касовата дейност, съгласувано с банковата общност, Българската народна банка предприема необходимите стъпки за промени в схемата на организация на наличнопаричното обращение. Целта е да се постигне сигурна, гъвкава и ефективна система, която да осигури по-голяма сигурност и качество на парите в обращение, а едновременно с това да създаде необходимите условия за бъдеща еврообмяна. В рамките на приетата от Управителния съвет на БНБ *Стратегия на БНБ за наличнопаричното обращение за периода 2005–2009 г.* се предвижда през 2006 г. да започне изграждането на нов касов център с частична автоматизация.

Една от важните задачи през 2006 г. е успешното въвеждане на международния банков номер на сметките (IBAN) като важен елемент от подготовката за присъединяване на страната към Европейския съюз.

Макроикономически прогнози за 2006 г. и очаквано изпълнение на бюджета на БНБ за 2005 г.

При прогнозирането на очакваните приходи и планирането на необходимите разходи Българската народна банка стъпва на редица основни оценки за развитието на макроикономическите показатели и паричните агрегати през 2006 г. При очакване за глобален растеж в рамките на 4.3–4.4% годишно се предвижда валутният курс на щатския долар към еврото да се движи около 1.21 средногодишно. Постепенното повишаване на лихвените проценти ще продължи и през 2006 г.

Икономическият растеж на страната в размер на около 5.7% ще продължи да се определя от растежа на вътрешното търсене – потреблението на домакинствата и инвестициите в основен капитал, докато приносът на нетния износ ще остане отрицателен. Очакваната средногодишна инфлация е около 6.3%, което включва и отражението на повишените акцизи. Дефицитът по текущата сметка на платежния баланс се очаква да намалее до около 2.4 млрд. евро, или 10.1% от БВП. Притокът на чуждестранен капитал ще продължи да покрива дефицита по текущата сметка, поради което прогнозата предвижда увеличение на международните резерви с около 1150 млн. евро.

През 2006 г. паричната маса ще продължи да нараства със сравнително високи темпове в резултат от нарастването на международните резерви и увеличението на паричния мултипликатор. От страна на търсенето главният фактор, който ще определя динамиката на паричните агрегати, е растежът на доходите в страната. Очакваме номиналният растеж на широките пари да се забави в сравнение с текущата година и през 2006 г. да се установи на ниво от около 19%. При резервните пари темповете на растеж вероятно ще спаднат от 18% през 2005 г. на 13% през 2006 г.

При подготовката на бюджета за 2006 г. е взето предвид и изпълнението на бюджета за предходната година. За 2005 г. се очаква изпълнението на бюджета да бъде в размер на 57 861 хил. лева, или 93.4% от планираните за годината средства.

Разходите за издръжка на паричното обращение за 2005 г. са 19 227 хил. лева. Разходът за производство на нови банкноти и монети е 17 889 хил. лева, в т. ч. за юбилейни и възпоменателни монети – 600 хил. лева, или 3.1% от разходите за издръжка на паричното обращение. Производството на нови банкноти и монети се осъществява в рамките на планираните потребности за поддържане чистотата и качеството на наличнопаричния оборот и динамиката му съответства на потребностите на икономическите агенти. Производството на юбилейни и възпоменателни монети също се извършва въз основа на предварителните програми за този вид емисии. През 2005 г. за първи път бе емитирана възпоменателна банкнота по случай 120-годишнината от отпечатването на първата българска банкнота, като допечатването ѝ ще продължи и в началото на 2006 г.

Разходите за персонала и социалните разходи ще бъдат в рамките на предвиденото в бюджета за 2005 г. Реализираните икономии от незаети бройки в размер на около 7% от щатния персонал, както и поради отсъствия по болест и неплатени отпуски ще бъдат използвани за допълнително материално стимулиране в съответствие с активността и приноса на конкретните служители за изпълнението на задачите, стоящи пред БНБ.

В разходите за външни услуги, както и в разходите за амортизация се очакват икономии съответно от 15% и 10% спрямо предвиденото в бюджета. Тези икономии са резултат от по-късното започване на някои значителни проекти по осъвременяването на ключови информационни системи на банката – системата на ковчежничеството и главната информационна система на банката. Сложността и мащабите на тези проекти наложиха да се отдели повече време за тяхната подготовка. Основните разходи по тях предстои да се направят през 2006 г.

Допълнителни икономии са реализирани и в разходите за участието на БНБ в работата на Европейската система на централните банки. Тези икономии са постигнати както поради по-късното спрямо предварителните очаквания стартиране на фактическите ангажименти, така и поради прилагания консервативен подход в оперативното управление на тези разходи.

Постигнатите икономии дадоха възможност в рамките на бюджета за 2005 г. да се покрият и някои непредвидени разходи. Такива са разходите за провизиране в съответствие с Международния счетоводен стандарт 19 (МСС 19) на бъдещи задължения към служители по повод на обезщетения при пенсиониране и изплащане на неползвани отпуски. Въпреки че тези разходи не са свързани с реално изплащане на парични средства, те бяха покрити в рамките на икономии от бюджета на БНБ за 2005 г.

В инвестиционната програма се очаква да се усвоят 13 351 хил. лева, или 92.9% от предвиденото, което се дължи на по-бавната от предвижданията реализация на някои проекти, свързани с развитието на информационните системи на банката.

Разходи на Българската народна банка за 2006 г.

Текущите разходи на БНБ за 2006 г. са планирани в размер на 68 092 хил. лева, в т. ч. 9908 хил. лева за амортизация. Нарастването с 9.9% спрямо бюджета за 2005 г. предполага запазване на относителната им тежест, измервана като съотношение към БВП.

Разходите, свързани с издръжката на паричното обращение, са 22 018 хил. лева, или 32.3% от общите разходи. За покупката на нови банкноти и монети са планирани 20 378 хил. лева. Предвидените 145 млн. броя нови банкноти и 115 млн. броя разменни монети от различни деноминации са необходими за поддържане и подобряване качеството на наличнопаричния оборот посредством плавна подмяна на банкнотите, несъответстващи на стандартите, както и за осигуряване на очаквания прираст вследствие икономическата активност на стопанските субекти.

В рамките на програмата за емитиране на юбилейни и възпоменателни монети се планира да бъдат изразходвани 520 хил. лева. Другите разходи за паричното обращение в размер на 1640 хил. лева са предвидени за финансиране на останалите дейности на БНБ по обслужването на наличнопаричния оборот, включително осигуряването на качествени опаковки и други консумативи; унищожаването на негодни банкноти; експертизи за качество; проектирането на нови емисии; текущата поддръжка на специализираните машини, както и за наем на необходимите помещения.

Следващо по размер перо в разходите по бюджета на БНБ за 2006 г. са разходите за заплати и социално осигуряване на персонала. Общата им сума се предвижда да бъде 16 897 хил. лева, или 24.8% от общите разходи. Планираното нарастване на преките разходи за персонала е с 6.1%, което е съпоставимо с предвиденото нарастване с 6.3% на разходите за заплати и осигуровки по консолидирания държавен бюджет за 2006 г. При определянето на размера на разходите за персонала са взети предвид и изискванията на чл. 23, ал. 3 от Закона за БНБ за съответствие на трудовото възнаграждение на служителите в банката на средното за служители с аналогични функции в банковата система на страната. В рамките на планираните разходи БНБ ще следва политика на минимални и диференцирани корекции в основните заплати и насочване на по-голямата част от предвиденото увеличение на разходите за допълнително материално стимулиране, определяно въз основа на индивидуалния принос на служителите за постигане на поставените цели и изпълнение на задачите.

През 2006 г. БНБ ще запази щатния персонал в размер на 1007 бройки независимо от разрастването на дейността по участието в работата на ЕСЦБ и подготовката за присъединяване към Европейския съюз, а впоследствие и към еврозоната. Бъдещото рационализиране структурата на персонала се свързва главно с възможностите за реструктуриране на дейностите по обслужване на наличнопаричното обращение, тъй като около 28% от служителите са заети с тези функции на банката. Свързани с персонала са и разходите за социални дейности и разходите за текущо допълване на провизиите за бъдещи задължения на банката по МСС 19. Разходите за социални дейности се запазват на достигнатото през 2005 г. ниво, което е достатъчно за осъществяване на социалната програма на банката. Разходите по МСС 19 са определени въз основа на очакванията за размера на актюерските оценки на задълженията и на досегашния опит.

Значителни средства от бюджета на БНБ се ангажират за ползването на външни услуги. За 2006 г. за тази цел са предвидени 12 645 хил. лева, което представлява 18.6% от общите разходи. В агрегиран вид разпределението на разходите за външни услуги е, както следва: 6055 хил. лева за услуги по поддръжката на използваните информационни и комуникационни технологии; 5609 хил. лева за стопанисване, поддръжка и охрана на материалните активи на банката; и 981 хил. лева за други разходи.

За 2006 г. разходите за външни услуги, свързани с информационните и комуникационните технологии, включват главно абонаментните такси за достъп до необходимите комуникационни системи и за поддръжка на ползваните

софтуерни продукти. Освен това за 2006 г. е предвиден и разход за допълнителни консултантски услуги за успешното въвеждане на новите информационни системи, необходими за доближаване до стандартите на функциониране на европейските централни банки. Този процес е обективно необходим независимо от това дали паричната политика се основава на принципите на паричния съвет, или на прилагането на единната политика на Европейската централна банка. Като планира тези разходи в бюджета си, БНБ подчертава, че във връзка с категоричното си виждане за необходимостта и ползите от присъединяване към евроредовната осъвременяването на информационното ѝ технологично равнище е изключително важен приоритет.

Средствата за външни услуги, свързани с експлоатацията, поддръжката и охраната на материалната база, включват разходите за отопление, осветление, данъци и такси, текущ ремонт, поддръжка и охрана на материалната база, необходима за дейността на централната банка. Застроената площ, стопанисвана от БНБ, е 62.8 хил. кв. метра, като около 55% от тях са свързани с обслужването на наличнопаричния оборот на страната. Към това трябва да се добавят и експлоатираните машини и съоръжения с отчетна стойност 29.9 млн. лева. Нарастването на разходите за поддръжка и експлоатация на тези материални активи отразява предвидените увеличения на цените на електро- и топлоенергията. С бюджета за 2006 г. бяха предприети и стъпки за оптимизиране на разходите за охрана, като частта, свързана с охраната на „Монетен двор“ ЕООД и „Печатница на БНБ“ АД, ще се заплаща от самите дружества.

Разходите за материали и другите административни разходи са заложили в бюджета за 2006 г. на равнище, осигуряващо нормалното функциониране на банката. По-голямо увеличение се предвижда на разходите за обучение и за протоколни цели. Нарастването на разходите за обучение с 634 хил. лева над очакваното изпълнение за 2005 г. се определя от необходимостта от адекватна подготовка на персонала във връзка с въвеждането на новите информационни системи. Увеличението на протоколните разходи е свързано единствено с ангажмента на БНБ като домакин през 2006 г. на срещата на централните банки на страните – членки на Франкофонията. Външнополитическите измерения на тази среща в годината преди присъединяването на страната към Европейския съюз оправдават допълнителния разход до 200 хил. лева, или 0.3% от общите разходи на банката.

Поради важността на задачите, свързани с участието на БНБ в работата на ЕСЦБ, необходимите средства са планирани отделно от другите разходи с цел по-добър контрол както върху изразходването им, така и върху постигането на поставените цели.

Разходите за амортизация заемат около 14.6% от общите разходи. Относителната им тежест се определя, от една страна, от все по-голямата роля на инвестициите в информационни и комуникационни технологии за осъществяване функциите и целите на БНБ и, от друга страна, от обективната и нормативната необходимост тези инвестиции да се амортизират в относително кратки срокове.

Общото нарастване на текущите разходи по бюджета на БНБ за 2006 г. е 6162 хил. лева. Около 32% от това увеличение е резултат от еднократни разходи, свързани с проектите за осъвременяване и модернизация на ключови информационни системи.

Важно значение за общата оценка за бюджета на банката има и фактът, че част от функциите на БНБ се осъществяват на принципа на възстановяване на разходите. Такива са дейностите по обслужването на Системата за брутен сетълмент в реално време (RINGS), на системите за сетълмент и търговия с ДЦК, фискалните услуги за Министерството на финансите, обслужването на Единната бюджетна сметка и Кредитния регистър. Приходите от такси за тези дейности възстановяват разходите и като цяло покриват 7.6% от текущите разходи на БНБ. Допълнителни приходи БНБ реализира и от продажбите на възпоменателни и юбилейни монети. Намеренията за комерсиализиране в по-голяма степен на обслужването на наличнопаричния оборот в частта му обслужване на едро ще подпомогне по-нататъшното намаляване разходите на централната банка като дял от БВП.

Инвестиционната програма на БНБ е разчетена в съответствие със задачите, произтичащи от *Стратегията за развитие на БНБ за 2004–2009 г.* и от *Стратегията на БНБ за развитие на наличнопаричното обращение за периода 2004–2009 г.* Общият размер на разходите за инвестиции през 2006 г. е 21 882 хил. лева., в т. ч. инвестициите в информационни технологии са 13 673 хил. лева. Следващи по обем, но не и по значение са инвестициите в ново строителство, които в по-голямата си част са свързани с изграждането на модерен касов център, който ще бъде в основата на рационализирането на наличнопаричното обращение в страната.

Организация на изпълнението на бюджета на БНБ

Изпълнението на бюджета на БНБ ще продължи да се основава на разпределението на разходите по разходни центрове, което дава възможност за възлагане на по-широки отговорности и мобилизиране на по-голяма част от мениджърския състав на банката в контрола и управлението на разходите. Едновременно с това ще продължи прилагането на строги правила за текущ контрол и управление на разходите, с което се осигурява максимална ефикасност и ефективност на използваните от БНБ материални и човешки ресурси.

Очаквани приходи и резултат

При разработването на прогнозата за 2006 г. е използван принципът на предпазливост, изразяващ се в минимизиране на поетите рискове при управлението на международните валутни резерви. Основната част от очакваните финансови приходи са резултат от управлението на валутните резерви – средно 16 251 млн. лева за 2006 г.

Приходите и разходите са оценени на базата на определени допускания и

прогнози по отношение на структурата (матуритетна и валутна) на баланса и промените в лихвените проценти на международните пазари.

Очакванията са за запазване темпа на растеж на валутните резерви, като основни източници ще продължат да бъдат покупките на евро от търговските банки и операциите на правителството, както и нарастването на банкнотите в обращение.

При очаквана годишна купонна доходност на портфейлите в размер на 3.13% от купоните от ценни книжа и лихви по депозити и текущи сметки доходът ще възлезе на около 508 млн. лева.

Очакваната през 2006 г. отрицателна ценова доходност от 0.58% ще доведе до по-ниска обща доходност на портфейлите на банката, възлизаща на 2.55%.

Финансовите разходи за 2006 г. ще възлязат на 112.8 млн. лева при прогнозиран 2.29 на сто среден лихвен процент по лихвоносните пасиви.

За 2006 г. се очаква БНБ да генерира положителен финансов резултат преди разпределение в размер на около 340 млн. лева.

ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1

Бюджет на БНБ за 2006 г.

Показатели	(хил. лв.)		
	Бюджет* 2005 г.	Прогноза 31.XII.2005 г.	Бюджет 2006 г.
Раздел I. РАЗХОДИ ЗА ИЗДРЪЖКА НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА БАНКА	61 930	57 861	68 092
1. Разходи, свързани с издръжката на паричното обращение	20 100	19 227	22 018
2. Разходи за материали, услуги и амортизация	21 489	18 929	23 666
3. Разходи за заплати и социално осигуряване	16 511	16 456	16 897
4. Разходи за социални дейности	1 852	1 790	1 852
5. Други административни разходи	1 701	1 209	2 377
6. Разходи, свързани с участието на БНБ в ЕСЦБ	277	250	1 282
Раздел II. ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА	14 366	13 351	21 882
1. Разходи за ново строителство, реконструкция и модернизация	4 700	4 700	4 390
2. Разходи за машини, обслужващи паричното обращение	0	0	353
3. Разходи за технически средства, свързани с безопасността на БНБ	534	501	698
4. Разходи за специализирани автомобили и други транспортни средства	505	550	760
5. Разходи за електронизация на БНБ	7 825	7 000	13 673
6. Офис мебели и канцеларско оборудване	410	400	710
7. Разходи, свързани с участието на БНБ в ЕСЦБ	392	200	298
8. Разходи за реструктуриране на паричното обращение	0	0	1 000

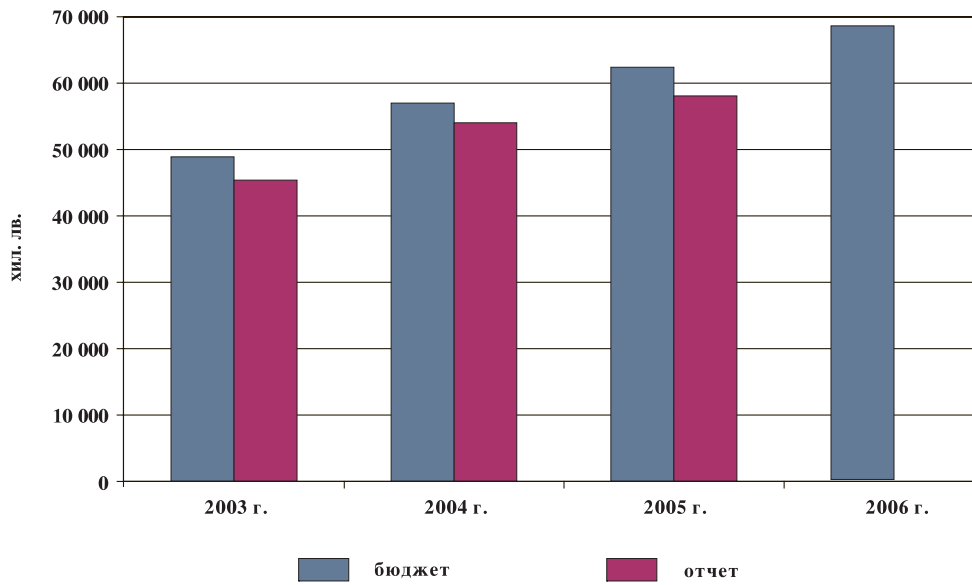
* По препоръка на международния одитор на БНБ и в съответствие с МСС 19 „Доходи на наети лица“ през 2005 г. бяха заделени средства за провизиране на бъдещи задължения към служители, произтичащи от Кодекса на труда. За целта бяха използвани реализирани в рамките на бюджета на БНБ за 2005 г. икономии. В рамките на правомощията си УС на БНБ взе решение за увеличаване на разходите по т. 3 с 1056 хил. лева за сметка на намаление на разходите по т. 6.

Проект за приходите и разходите на БНБ за 2006 г.

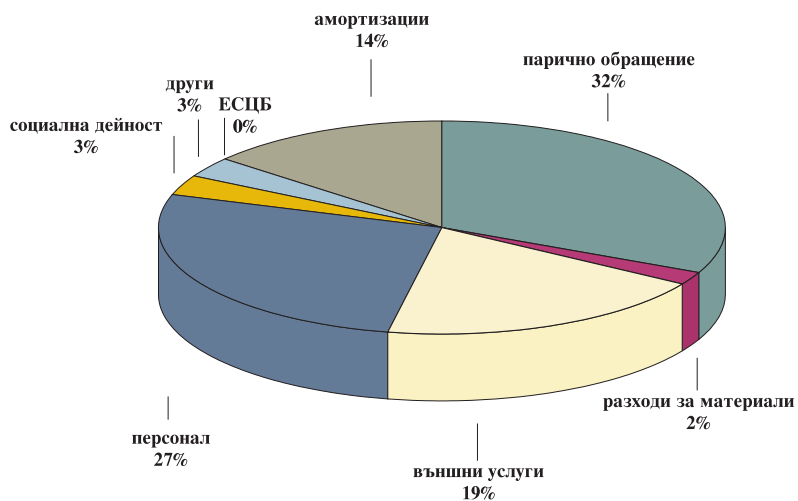
Показатели	(хил. лв.)		
	Разчет 2005 г.	Прогноза 2005 г.	Проект 2006 г.
Приходи от лихви и аналогични приходи	368 133	378 232	457 599
Разходи за лихви и аналогични разходи	108 302	81 705	112 774
Нетен доход от лихви	259 831	296 527	344 825
Приходи от такси и комисиони	3 740	5 572	5 185
Разходи за такси и комисиони	2 000	2 400	3 000
Нетни приходи от такси и комисиони	1 740	3 172	2 185
Нетни приходи от дейността	23 340	41 663	50 801
Други приходи от дейността	7 111	21 900	10 000
Доходи от банкови операции, общо	292 022	363 262	407 811
Административни разходи, общо	61 930	57 861	68 092
Финансов резултат	230 092	305 401	339 719

Приложение 3

Бюджетите и тяхното изпълнение за последните три години

Административни разходи за 2005 г.

Административни разходи за 2006 г.

